

Stabilita regionální podpory tradičních politických stran v českých zemích (1920 – 1990)

Petr Jehlička, Luděk Sýkora

Klíčová slova: politické strany, volební podpora, územní stabilita, jádra politické podpory

Obsah článku:

Článek pojednává o výsledcích voleb do poslanecké sněmovny v období 1920 – 1990 (volby 1920, 25, 29, 35, 46, 1990), zaměřuje se na čtyři politické strany: Československá strana lidová, Československá strana socialistická, Československá sociální demokracie a Komunistická strana Československa (založena v r. 1921). V daném období působily v ČSR i jiné strany (např. Německá nadnárodně-socialistická strana dělnická, Olivová a Henleinova strana), ale jelikož se jednalo o jedinečná období, nebyl v této analýze na ně brán zřetel. Snahou článku je zjistit, zda specifické kulturní klima v daných oblastech si udržuje v celém sledovaném období určitou kontinuitu.

Výsledky byly hodnoceny na základě předem dané metodiky. Byly sledovány území volební podpory, dále území stabilní volební podpory na základě této stability byla vytvořena jádra daných politických stran (př. **KDU**-podpora J Morava, ZL, V část Vysočiny, *vyšší procento EA zaměstnaných v I. sektoru*. **ČSSD** - podpora okolí Plzně, HK, **ČSS**-podpora Praha, V Čechy Podkrkonošsko, Brno, *velká, hustě osídlená města*. **KSČ** – podpora Kladensko, a Ostravsko). **KSČ** přebírala hlasy v určitých období straně **ČSSD**.

Dále byla provedena analýza koncentrace volební podpory (na jak velkém území získaly strany v jednotlivých volbách určitou poměrnou část hlasů).

ČSSD – velká města, aglomerace, silně urbanizovaná sídla

ČSL – venkovské oblasti, řídkěji osídlená území.

KSČ - málo osídlené oblasti: pohraničí

ČSL – územně nejstabilnější a nejkompaktnější

Komentář:

Autoři článku podali zřetelnou představu o rozložení vlivu politických stran v ČR. Je otázkou, zda zůstanou jádrové oblasti stále tak silné, či se jádra budou oslabovat a popřípadě bude docházet ke změnám. Oblast Jižní Moravě je území silně věřících, což koreluje s vysokým počtem voličů **ČSL** (**KDU-ČSL**). Jelikož podíl věřících na celkovém počtu obyvatel klesá, je otázkou, zda bude i klesat počet voličů **ČSL** a se kterou politickou stranou se ztotožní.

Volební systémy a politický konflikt v prostoru

Tomáš Kostelecký

Klíčová slova: volební systém, gerrymandering,

Obsah článku:

Na úvod se autor článku zabývá objasnění teorie demokracie a dále přistupuje k problematice používaných volebních systému (většinový volební systém a volební systém poměrného zastoupení). V článku je vysvětlen princip volebních systémů a příklady zemí, ve kterých se

daný volební systém využívá. Zvláštním typem poměrného zastoupení je systém single-transferable vote, který je přechodným typem mezi těmi dvěma systémy. V poměrném systému se mohou mandáty přerozdělovat na základě odlišných metod: a to Hareova formule nebo Hagensbach-Bischoffovu formule, d'Hondtův systém, systém Koudelka, metoda Saint Lagun, Dánský systém, metoda Edwarda Huntingtona.

Autor se dále zaměřil i na výhody a nevýhody volebních systémů.

Většinový volební systém:

+	-
srozumitelný	-jednobarevná vláda
-volí se konkrétní osoba	-důležitost velikosti volebních obvodů
-kandidát zastupuje celý volební obvod	-omezuje populismus stran, spojuje moc s odpovědností
-volič může odvolat poslance (jen VB)	-zabraňuje politizaci státní správy a dlouhodobému rozdělení jednotlivých státních institucí mezi sféry vlivu jednotlivých stran
-omezuje vliv politických stran	
-potlačuje extrémistické strany a podporuje umírněné strany	
-nutí strany k vytváření předvolebních a nikoliv povolebních společenství a koalic	
-vede k vytvoření stabilní vlády	

Systém poměrného zastoupení:

- +
- složení parlamentu se blíží volebním výsledkům
 - všechny hlasy voličů hrají roli
 - zajistí zastoupení menšin v parlamentu
 - napomáhá spíše konfrontaci politických směrů a programů než konfrontaci osob
 - vylučuje manipulaci s volebními obvody
 - není nutné dělat doplňovací volby

Jak již bylo řečeno, velikost volebních obvodů může ovlivnit výsledky voleb, zvláště při většinovém volebním systému. Volební obvody jsou buď nesterajně velké (malapportionment) nebo porušení zásady stejné hodnotě hlasů všech voličů (gerrymandering).

V závěru se autor zabývá volebními systémy v Polsku, Maďarsku, Česku a Slovensku. Jak se formovaly vlády v daných státech po roce 1989 a jaké byly využity limity pro vstup do parlamentu.

Komentář:

Článek podal souhrnný přehled o možných volebních systémech. Byl pro mne velice přínosný, především v názorných příkladech na vybraných státech.

Otázky:

Jaká by mohla být volební podpora KDU-ČSL v dalších volbách do poslanecké sněmovny, změní se „mapa“ územní stabilní podpory?
Pokud by došlo ke změně volebního systému, došlo by i ke změně rozložení politické moci ve státech?

